ואל ישנה אדם מפני המחלוקת כיוצא בו

אהמוליך פירות שביעית שממקום שכלו

למקום שלא כלו או ממקום שלא כלו למקום

שכלו חייב לבער ר' יהודה אומר צא והבא

לד אף אתה: גבו' יםאי איריא ערבי פסחים

אפילו ערבי שבתות וערבי ימים מובים נמי

דתניא בחעושה מלאכה בערבי שבתות

וימים מוכים מן המנחה ולמעלה אינו רואה

סימן ברכה לעולם התם מן המנחה ולמעלה

הוא דאסור סמוך למנחה לא יהכא מחצות

אי גמי התם סימן ברכה הוא דלא חזי אבל

שמותי לא משמתינן ליה יהכא שמותי נמי

משמתינן ליה גופא העושה מלאכה בערבי

שבתות ובערבי ימים מובים מן המנחה

ולמעלה הובמוצאי שבת ובמוצאי יו"ם

ובמוצאי יום הכפורים ובכל מקום שיש שם

נידנוד עבירה ילאתויי [א] תענית ציבור אינו

רואה סימן ברכה לעולם: 'ת"ר מיש זריז

ונשכר ויש זריז ונפסד יש שפל ונשכר ויש

שפל ונפסד זריז ונשכר דעביד כולי שבתא

ולא עביד במעלי שבתא זריז ונפסד דעביד

כולי שבתא ועביד במעלי שבתא שפל

ונשכר דלא עביד כולי שבתא ולא עביד

במעלי שבתא שפל ונפסד דלא עביד כולי

שבתא ועביד במעלי שבתא אמר רבא יהני

העושה מלאכה במוצאי שבתות. אור"י דאיתא בירושלמי הכי

יהודה. תימה 🌣 (דרב) גופיה אמר

בפ"ב דברכות (ד' יו.) כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שלא נברא ואור"י דהתם מיירי כגון שלומד כדי להתיהר ולהנטר ולהפח את חביריו בהלכה ואינו לומד ע"מ לעשות ב אבל הכא מיירי גדומיא דההיא דלעיל יש שפל ונשכר דלא עביד כוליה שבתא ולא במעלי שבתא שאין מתכוון לשום רעה אלא מתוך עללות מפ״ה גדול עד שמים חסדו י: מתקולתא. מטוה לכך קורא אותה מתקולתא

לפי שנשכרת לשיעור משקל מטוה כדתנן בכתובות (ד' סד:) כמה היא עושה לו משקל ה' סלעים ופר"ח שהיא מתבוה על כך שהיא מגלה זרועותיה בשעת טוויה: ומנדלי בהמה. וקשה לר״ת לאמר (נחולין ד' פד:) הרולה שיתעשר יעסוק בבהמה

דקה ואמר נמי עשתרות שמעשרות את בעליהן וי״ל דהתם בחורשין וֹי. בותבי מפרים. המור"י נשם ריב"א דדוקא הכותבים

כדי למכור עליהן בקשו דלעולם ימלאו לוקחין כדקתני הן ותגריהם אבל על המשכירים עלמו לבעלי בתים לא בקשו שלא היו מקפחים פרנסתן שלא ימנאו כל כך להשתכר ו: • דילכוא אתי לאפרושי מן הפמור על החיוב.

וא"ת והיכי אתי למיטעי תיפוק ליה דמפריש ממין על שאין מינו וי"ל דבבלול איכא למיטעי דלית ביה משום מין על שאין מינו כדפי׳ בפ' כל שעה (לעיל לה.) ואיכא למיחש שתהא עיסה רובה אורז במקום אחד ויפריש מאותו לד חל לל אחר: 76

בתורה ומצות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה: תנו רבנן המצפה לשכר אשתו וריחים אינו רואה סימן ברכה לעולם שכר אשתו מתקולתא ריחייא אגרתא אבל עבדה ומזבנה אישתבוחי משתבח בה קרא דכתיב יםדין עשתה ותמכור: ת"ר המשתכר בקנים ובקנקנים אינו רואה סימן ברכה לעולם מאי מעמא כיון דנפיש אפחזייהו שלמא בהו עינא: תנו רבנן יתגרי סיממא ומגדלי בהמה דקה וקוצצי אילנות מובות יונותנין עיניהן בחלק יפה אינו רואה סימן ברכה לעולם מאי מעמא דתהו ביה אינשי: ת"ר ד' פרומות אין בהן סימן ברכה לעולם שכר כותבין ושכר מתורגמנין ושכר יתומים ומעות הבאות ממדינת הים בשלמא שכר מתורגמנין משום דמיחזי כשכר שבת ומעות "יתומים נמי לאו בני מחילה נינהו מעות הבאות ממדינת הים משום ידלאו כל יומא מתרחיש ניסא אלא שכר כותבין מאי מעמא א"ר יהושע בן לוי כ"ד תעניות ישבו אנשי כנסת הגדולה על כותבי ספרים תפילין ומזוזות שלא יתעשרו ישאילמלי מתעשרין אין כותבין: ת"ר יכותבי ספרים תפילין ומזוזות הן ותגריהן ותגרי תגריהן וכל העוסקין במלאכת שמים לאיתויי מוכרי תכלת אינן רואין סימן ברכה לעולם ואם עוסקין לשמה רואין: בני ביישן יינהוג דלא הוו אזלין מצור לצידון במעלי שבתא אתו בנייהו קמיה דר' יוחגן אמרו לו אבהתין אפשר להו

ואל ישנה אדם. בגמרא [נא:] פריך ממקום שאין עושין למקום שעושין הני נשי דנהיגי דלא למעבד עבידתא באפוקי שבתא ואיהו נמי אל ישנה וליעבד והא אמרת נותנין עליו חומרי מקום לאו מנהגא עד דמיתפני סידרא מנהגא פי׳ (2) שישלים התפלה מנהג כשר ובהא איירי נמי הכא מי: רבאן בעושים שלא לשמח ובדרב וחייבין בני המקום לבערן מן הבית והוליכן זה למקום שלא לשמח ובדרב

ובני אותו מקום עדיין אוכלין הכנוסין בבית: חייב לבער. משום חומרי מקום שינה משם: לה והבה לד אף אחה. מפרש בגמרא ונב.ז: גבז' מאי איריא ערבי פסחים. דקתני עד חלות במנהגא מכלל דמחלות ולהלן אסור ולמה ליה למיתני חלות לאשמעינן הך דיוקה הה כל ערבי ימים טובים אסירי: מן המנחה. תשע שעות ומחלה: סמוך למנחה. קודם לכן: נידנוד עבירה. רמז עבירה: תענית לבור. אסור במלאכה במסכת תענית (דף יב:) כשהיו מתענין על הגשמים אבל שאר תענית ניבור לא כדאמר שמואל אין חומר תענית ליבור בבבל (לקמן דף נד:): O במולחי שבתות. משום כבוד שבת שמוסיפין מחול על הקדש: זריו. בעל מלאכה: שפל ונשכר דלא עביד כולה שבתה ולה במעלי שבתה. ואע"ג דלאו לשום מצוה מיכוין מצוה שלא לשמה מיהא הויא דאמרינן לקמן יעסוק אדם במצוה ואפי׳ שלא לשמה: ה"ג ואע"ג דהאי דלא קעבדן כו': עושין לשמה. מעל שמים ושלא לשמה עד לשמים דמלוה מיהא קא עביד כדרב יהודה: מתקולתא. נוטלת מאונים בידה ומהלכת בשוק להשכירן לכל הצריכין דשכר מועט הוא ומתבזה אשתו על שכר מועט: אגרתא. שכר ריחיים שמשכירין טורח גדול ושכר מועט אבל קונה ריחיים ומוכרן הרי הוא פרקמטיא: בקנים. כל כשמר מקלות דקים קרי קנים שעושין מהן גדרות ומחילות: אפחזייהו. נפח סגרי סימטא. יושבין שלהו: ומוכרין בשוק ועין שולטת בהן: ומגדלי בהמה דקה. הכל לווחין עליהן: וקוללי אילנות טובות. למוכרן לעצים הכל תמיהים ומלעיזין עליהם ומתוך כך עין שולטת בהן ולעקת בני 'אדם: וגותנין עיניהם בחלק יפה. כשחולקים עם חחרים ממיד מקפידין ליטול חלק יפה: מתורגמנין. שעומדין לפני החכם בשבתות ושומעין מפיו ומשמיעין

שעשירים היו: מארווא. אורז:

נשי רמחוזא אע"ג רלא עברן עבירתא במעלי שבתא משום מפנקותא הוא דהא כל יומא ונשכר שפל ונשכר אבילו הכי שפל ונשכר קרינן להו רבא רמי כתיב יכי גדול עד שמים חסדך וכתיב יכי גדול מעל שמים חסדך הא כיצד כאן בעושין לשמה וכאן בעושין שלא לשמה וכדרב יהודה 🕫 דאמר רב יתודה אמר רב ילעולם יעסוק אדם לרבים: ומעות יחומין. למחלית שכר: ממדינת הים. משלח ספינותיו תמיד במקום סכנה: **מכלת**. לנינית: אינן רואין. כדאמרן שאם יתעשרו לא יהו עסוקין: ואם עוסקין לשמה. להיות המצוה מצויה לצריכין לה: רואין. דהואיל ולשמה עושין לא יניחו בשביל עשרן: מלור ללידון. יום השוק של לידון בע"ש והם מחמירים על עלמן שלא להיבטל מלרכי שבת: הוה אפשר להו. להמנע מן השוק

ה"ה ממקר"ן, ב) [עי" מוס' לקמן לט: ד"ה מאי אירא], ג) [מוספחא דיניתות תח"דו ד) ושנת

ערכין טו: סוטה כב: מו. הוריות י: מיר כג: ושם הגירסה שמיטהו. ז) [ב"מ כב:], **ה**) [מגילה ו:], ט) [עי תוס׳ מגילה כא. ד"ה אלמלין, ומומממא ומגילה ה:ז. ל) ול"ל לפני ל"ה נידנוד], מ) [ל"ל ד"ה נידנוד], מ) [ל"ל דרבה], () [ע" תוס' תענית ז. ד"ה וכל העוסה ותוס׳ ברכות יו. ד"ה העושהו.

הגהות הב״ה (A) גמרא וכדרנ יהודה אמר רב דאמר רנ יהודה: (ב) שם לא אפשר לן מאי אמר להו: (ג) תום׳ העושה וכו" פ שישלים: שישלים:

גליון הש"ם גם' ונותנין עיניהן בחלק יפה. עיין מ"ק כ"ח ע"ב מד"ה וליטול:

הגהות הגר"א [א] גמרא לאחויי תשעה .3/150 363

מוסף רש"י י וכאן בעושין שלא באן בעושין שלא לשמה. נמקיים כדי שיכנדוהו וכן משמע בירושלמי (ברכות יז. ושם וחת"ות וחת הוווחה וחלא פי' שאינו לומד כדי לקיים אלא לקנטר). יתומים נמי לאו בני מחילה נינהו. קטנים שאין הפקרן הפקר

מוסף תוספות

א. והשתא נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה כל ליל מוצ"ש. תוס' ר"פ. ליל מוצ"ש. תוס' ר"פ. ב. וכיון שכוונתו לדבר טרירה ווח לו שלא וררא חי׳ הר״ן. ג. שאינו עוסק בתורה אלא מחמת שאיז . לו מלאכה אחרת לעשות מחמת שהוא עצל לעשות מלאכה. תוס' ר"פ. ד. פי' ביערים דאין העולם רואים אותם ואין בהן מראית עין אבל בישוב לא והכא נמי ם. ב ב.ב. עס. ה. וקשה דהיאך היו מקפחין פרנסתן וכר׳. שס. 1. ובהכי ליכא קיפוח. שס. ז. דהא אין מעשה מצוי ט ב.ב... בעלי בתים להשכיר ח. שהוא אצלם. שס.

אנן לא אפשר לן י® אמר להו בכבר קיבלו אבותיכם עליהם שנאמר ₁שמע בני מוסר אביך ואל תמוש תורת אָמך: בני חוזאי נהגי דמפרשי חלה מארוזא דמררי אתו ואמרו ליה לרב יוסף אמר להו ניכלה זר באפייהו איתיביה אביי ידברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור

שלא יתעשרו. שכר מתורגמנין הדרשנין שדורשין בשבת לצבור, ועושין להן פסיקה, נראה כאלו שכר שבת הוא. והנושא והנותן במעות של יתומים קרוב לשכר ורחוק להפסד, פעמים שאינו מדקדק שלא יתעופרו. שכר מתורגמנין הדרשנין שדורשין בשבת לצבור, ועושין להן פסיקה, נראה כאלו שכר שבת הוא. והנושא והנותן במעות של יתומים קרוב לשכר ורחוק להפסד, פעמים שאינו מדקדק היטב היטב, יותמי לאו בני מחילה רשנות הבאות ממדינת הים, פעמים שילך הכל בכת אחת כגון שנטבעה הספינה. ת"ר כותבי ספרים תפלין ומזוחות הן ותגריהן ותגריה ותגריהן ותגריה ושירים ולא במלאכת שמים, לאתויי מוכרי תכלה, אין רואין סימן ברכה. ואם פטוקין לשמה מתברכין. בני בישן נהוג שלא לילך בצידן בערב שבת, ובאו בניהן ואמרו לו היותן אבוחנו היו שישירים ולא היו צריכים לעשות מלאכה בערב שבת ואנו עניים, מהו לילך ולישא וליתן. אמר להם כבר קבלו אבותיכם עליהם, דכתיב ואל תטוש תורת אמך. ופירש בירושלמי כי לפרש בים [הגדול] שאלוהו ואסר להם, משום דסבר אסור לפרוש בים הגדול [בערב שבת], אבל זה אפילו נדר, נשאל ומתירין לו, ולא אסר אלא דסבר אסור לפרוש בים. בני בי חוזאי נהגו להפריש חלה מן האורז

ב א מיי׳ פ״ז מהל׳ שמטה ווובל הלי יב:

:סעיף א קבף יו. הל' ח ופ"ו מהל' ת"ת הל' יד טוש"ע או"ח סי תסח סעיף א וטוש"ע י"ד סי שלד סעיף מג: ה מיי' פכ"ט מהל' שבת הלכה ה סמג עשין כט טוש"ע או"ח סי

רצט סעיף י: רנט סעיף י. ד ר מיי׳ פ״ג מהלכות תענית הלכה ד טוש״ע לו"ח סי׳ תקעה סעיף ג: תשובה הלכה ה סמג עשיו יב טוש"ע י"ד סי' רמו סעיף כ: סעיף כ: ז ח [מיי׳ פ״ל מהלי שבת

הלכה יג טוש"ע או"ח סי רמח סעיף א]: דט י טוש"ע י"ד סי כיד סעיף א ב:

תורה אור השלם 1. כי גדל עד שמים חַטְדֶּךְ וְעַד שְׁחְקִּים אֲמָתֶּךְ: תהלים נז יא 2. בִּי גָדוֹל מֵעַל שְׁמֵיִם ועד ע מ אָמָהֶרָּ: אָמָהֶרָּ: אַמִּהֶרָּ: אַמִּהָרָ: ... סדיו עשתה ותמכר

4. שמע בני מוסר אביה יְאַל תִּטשׁ תּוֹרַת אָמֶּך: משלי א ח משלי א ח

רבינו חננאל

שהתירו להם חכמים, משמתינן ליה. גופא העושה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים ובמוצאי שבתות ובמוצאי ימים טובים מן ---המנחה ולמעלה ובתענית צבור אינו רואה סימן ברכה לעולם. תוספתא בתחילת יבמות יש זריז ונשכר, דעביד מלאכה כל יום ואינו עושה [ערב] שבת מן המנחה שעושה מלאכה בכל ימות השבוע ועושה גם בערב עושה מלאכה לא בשאר ימות השבוע ולא בערב השבוע יושב ובטל ונ״א: ושבוע יושה מלאכה כל שאין עושה מלאכה כל השבוע] ובערב שבת עושה מלאכה. גדול מעל שמים חסדך, אלו העושין חסדד. אלו העושיז שלא חסד, כדרב יהודה אמר חסו, כווב רב דאמר לעולם יעסוק שלא לשמה שמתוך שלא . לשמה יבא לשמה. פירוש להתפרנס ממנו. פירוש הרחים שכירותו, מפני הדרך. ת׳׳ר ארבע פרוטות הגדולה מלפני הקב"ה